

YTTRANDE

Datum
2013-12-16

Dnr
830 28750-13/112

Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt
och förmögenhetsrätt
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet SOU 2013:72 Ut ur skuldfällan (Ju2013/6941/L2)

Kronofogdemyndigheten (KFM) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande och får med anledning därav anföra följande.

KFM ställer sig mycket positiv till och välkomnar i huvudsak utredningens förslag. KFM har dock följande synpunkter och kommentarer.

Avsnitt i remisspromemorian

Avsnitt 6 Hur kan frågan om skuldsanering aktualiseras?

6.3.2 En ökad kunskap om skuldsanering

KFM delar utredningens uppfattning att det är viktigt att öka kunskapen om skuldsanering i samhället. Utredningens förslag är att all information om skuldsanering ska kunna nås via en portal. Andra utredningar har lagt förslag om liknande portaler, t ex Ekonomiportalen och en elektronisk informationstjänst för konsumenter. Avsikten med en portallösning är att underlätta för den enskilde att hitta och nå information om t ex skuldsanering. Det föreligger dock risk för förvirring hos den enskilde om det finns flera närliggande portaler med liknande information varför det är viktigt att det sker en analys och samordning av dessa till ett förfarande med endast *en* kontaktväg respektive ingång. Information som tillhandahålls via en sådan portal som föreslagits kräver samordning och tydlighet kring vem som är ägare av informationen. Det är viktigt att den som tar del av information känner till vem som lämnar informationen. Det är KFMs uppfattning att det är viktigt, på grund av den snabba utvecklingen inom detta område, att det görs en närmare analys av vilket kanalval - portal eller annan kanal - som bäst tillgodoser dessa behov.

KFM delar även utredningens förslag om behovet av att underlätta för individen att ansöka om skuldsanering genom ett webbaserat ansökningsförfarande med elektronisk underskrift (avsnitt 7.5.7). Förslag om att ansökan görs direkt på en portal ger upphov till ett antal juridiska frågeställningar som inte redogjorts för i utredningen. En fråga berör de problem som uppkommer p g a föreslaget delat ägarskap mellan KFM och Konsumentverket. De problem som närmast kan

YTTRANDEDatum
2013-12-16Dnr
830 28750-13/112

uppkomma är exempelvis om ansökan är att anse som inkommen till båda myndigheterna, i vilken databas ansökan ska hanteras, var sekretess- och handläggningsfrågor hanteras m.fl. En lösning för att förenkla förfarandet skulle kunna vara att sökanden, via länk, skickas från portalen till KFMs hemsida där ansökan kan fyllas i och lämnas in.

6.3.3 Bör KFM uppmärksamma gäldenärer om skuldsanering?

Det är viktigt att det finns en tydlighet kring vad som förväntas av KFM i arbetet med information till överskuldssatta gäldenärer. Det får inte föreligga risk för att det kan uppfattas som att KFM inte bibehåller sin opartiskhet vid dessa kontakter. Genom nu föreslagen kodifiering i lag (2001:184) om behandling av uppgifter i KFMs verksamhet är det KFMs uppfattning att denna skyldighet och avgränsning blir tydligare.

För ytterligare förtydligande av KFMs informationskyldighet, gentemot överskuldssatta personer registrerade hos myndigheten, förordar KFM att detta uppdrag tas med i regleringsbrevet för myndigheten.

Avsnitt 7 Ansökningsförfarandet**7.5.7 Webbaserad ansökan**

Se kommentar under 6.3.2

Avsnitt 9 Betalningsplanens längd**9.7.4 Betalningarna ska påbörjas redan vid inledandebeslutet**

Utredningen föreslår att ett interimistiskt beslut om betalningsbeloppet ska kunna överklagas särskilt. KFM saknar dock ett resonemang kring konsekvenserna av en sådan möjlighet till överklagande. Vanligen överklagas beslut under handläggning i samband med slutligt beslut.

För beslut om skuldsanering krävs att KFM får gäldenärens godkännande av förslaget om skuldsanering. Ges inget godkännande blir myndigheten tvungen att avslå ansökan. Ett avslag ger gäldenären möjlighet att överklaga beslutet för

YTTRANDE

Datum
2013-12-16Dnr
830 28750-13/112

bedömning i domstol om huruvida ärendet ska återförvisas till KFM eller avslås. Vid avslag av ansökan finns fortfarande möjlighet för gäldenären att ge in ny ansökan om skuldsanering till KFM.

Om beslut om betalningsbelopp meddelas interimistiskt och kan överklagas särskilt kommer det leda till långa handläggningstider och behov av möjlighet för KFM att vilandeförklara ärenden i avvaktan på domstols beslut. KFM kan ändå se en fördel med möjlighet till överklagande av interimistiska beslut, i syfte att uppnå en så rättssäker process som möjligt, under förutsättning att domstol åläggs att handlägga dessa överklaganden med förtur.

9.7.5 Två betalningsfria månader

KFM anser att det är mycket positivt med en möjlighet till större flexibilitet av betalningsplanen men saknar ett generellt förslag som förkortar gäldenärens totala överskudsättningsperiod. Ett sådant förslag skulle på ett bra sätt tillgodose behovet av en snabb ekonomisk rehabilitering av gäldenären.

Vad gäller utredningens förslag med två betalningsfria månader, juni och december, i betalplanen är enligt KFM ett steg i rätt riktning. Förslaget ger gäldenären en chans att komma ikapp med eventuella sena betalningar och möjlighet att klara av annars kostsamma perioder såsom jul och semester.

En dryg tredjedel av skuldsaneringsgäldenärerna saknar dock helt betalningsförmåga och KFM vill påpeka att det lagda förslaget varken underlättar eller på annat sätt kommer denna grupp tillgodo. Denna grupp skulle vara mer betjänt av en generell förkortning av betalningsplanen och därmed kunna komma ur sin överskudsättning tidigare. Det förutsätter dock även en förkortning av skuldsaneringsperioden, d v s den tid då borgenärerna har möjlighet att ansöka om omprövning av skuldsaneringen, då gäldenären annars kvarstår som skuldsaneringsgäldenär i, i vart fall, KFMs register i fem år.

Motsvarande problematik, vad gäller tiden för möjlighet till omprövning och övriga begränsningar som skuldsaneringen medför, gäller för samtliga gäldenärer med kortare betalningsplan är fem år.

YTTRANDE

Datum
2013-12-16Dnr
830 28750-13/112**Avsnitt 10 Gäldenärens betalningar****10.6.3 Kronofogdemyndigheten ska vara betalningsförmedling**

KFM tolkar betalningsförmedlingsuppdraget som myndighetsutövning inom skuldsaneringsverksamheten och att det medför ett ansvar för myndigheten i enlighet med detta, t ex skadeståndsrättsligt. KFM efterlyser ett klargörande i detta avseende då det är angeläget att det inte föreligger några oklarheter kring detta när uppdraget som betalningsförmedling påbörjas.

Borgenärerna har en skyldighet att till KFM hålla uppgivna kontouppgifter uppdaterade under skuldsaneringsperioden. För tydlighets skull bör borgenärerna även åläggas att lämna adressuppgifter och övriga kontaktuppgifter då KFM löpande kommer att behöva delge borgenärerna aktuell kontoinformation. (Se Författningskommentaren s 324.)

10.6.5 Fördelning och utbetalning till borgenärerna

Av utredningen, sidan 242, framgår att en solidarisk betalningsansvarig som vill lösa en skuld under det att betalningsplanen löper träder in i borgenärens ställe i betalningsplanen. KFM menar att ett sådant tillvägagångssätt inte är helt okomplicerat och något egentligt stöd för ett sådant resonemang återfinns inte i förarbetena till skuldsaneringslagen. KFM efterlyser därför en närmare utredning i denna fråga.

Inför beslut om skuldsanering bestämmer KFM vad som ska gälla för samtliga fordringar i ärendet, även de villkorade fordringarna. Vid solidariskt betalningsansvar utgör en solidars *regressrätt* det denne betalat utöver sin egen andel av ursprungsfordran (av en skuld på 100 000 kr, med två solidarer, uppgår den villkorade fordran till 50 000 kr). Vid en skuldsanering upprättas en betalningsplan som fördelar gäldenärens betalningsutrymme mellan borgenärerna i proportion till fordringarnas storlek. Solidaren har sällan betalat något alls, eller i vart fall inte mer än sin andel av ursprungsskulden, varför dennes villkorade regressfordran vanligen tas upp till 0 kr i betalningsplanen. Regressrätten för solidaren är inte synonym med vad borgenären anmäler till skuldsaneringen och får utdelning för. Därför saknas möjlighet att låta solidaren per automatik träda i borgenärens ställe eftersom det skulle innebära att solidaren erhöll betalning även för sin egen andel, vilket skulle leda till att likabehandlingsprincipen inte upprätthålls.

YTTRANDE

Datum
2013-12-16Dnr
830 28750-13/112

Ex.: Antag att borgenären tilldelats 2 000 kr/ mån för sin fordran (100 000 kr) i betalningsplanen. Solidaren skulle, om denne betalat mer än sin andel (50 000 kr), och anmält detta i skuldsaneringsärendet, maximalt kunna erhålla 1 000 kr/mån. Konsekvensen av att låta solidaren träda i borgenärens ställe blir att solidaren erhåller 2 000 kr/ mån och således får betalt även för sin egen andel.

Avsnitt 13 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att ändringar i lag och förordningar ska träda i kraft den 1 januari 2015. Då KFM kommer att behöva utveckla och upprätta ett konto i enlighet med uppsatta kriterier kan KFM ej garantera att kontot är klart att nyttjas till den 1 januari 2015 utan får återkomma till sin uppdragsgivare då kontot är klart att tas i bruk.

Avsnitt 14 Konsekvensbeskrivning

14.2.2 Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

KFM delar utredningens uppfattning om att mycket talar för att de lagda förslagen på flera sätt kommer att stimulera och bidra till en ökning av antalet ansökningar om skuldsanering, även om antalet 5000 ansökningar per år får bedömas som osäkert.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad rikskronofogde. I den slutliga handläggningen har processutvecklare Cecilia Vännman, rättsutvecklare Anders Samuelsson samt verksjurist Anna Burstedt, föredragande.

Eva Liedström Adler

Anna Burstedt